

Pablo Rus Broseta, director

Pablo Rus ha estudiat composició i saxòfon al Conservatori de la seva València nadiua i ha ampliat els estudis de direcció a Lió, al Conservatori d'Amsterdam i a la Universitat der Künste de Berlín. També ha rebut valuoses ensenyances de Bernard Haitink, Pierre Boulez, David Zindman, Kurt Masur i Steven Sloane. Ha estat director assistent de la Filharmònica de Lieja (2009-10), Dutch National Opera Academy (2010) i Orquestra de Joves de València (2010-2013). El 2011 va fundar a Espanya l'orquestra de cambra Grup Mixtour, de la qual avui continua com a director.

Després de l'èxit obtingut en el concert inaugural del Festival Musica 2014 a Estrasburg, en què Pablo Rus dirigí l'Orquestra Simfònica de l'SWR, conjuntament amb l'Ensemble Modern, aquest jove director espanyol començà a ser reconegut internacionalment. La primavera del 2015 va debutar amb gran èxit amb la BBC Symphony, Simfònica de RTVE i Orquestra de la WDR de Colònia. Durant l'any 2016 ha debutat amb l'Ensemble intercontemporain i la Simfònica de Porto, a més de tornar a dirigir la WDR i SWR. La tardor de 2015 ocupà el càrrec de director assistent de la Seattle Symphony.

Se sent a gust treballant tant amb petits conjunts com en grans agrupacions simfòniques i oferint el repertori operístic. Ha adquirit experiència amb l'Orchestre Les Siècles, que empra instruments històrics, amb la Beethoven Orchestra Bonn, Bochumer Symphoniker, Filharmònica de Lieja i l'Orquestra de València. Ha participat en nombrosos festivals (Klangspuren Schwaz, Transart Festival Bolzano, Ensembles Festival de València, etc.) i ha col·laborat estretament amb compositors com Hans Zender, Johannes Maria Staud, Thomas Adès, Magnus Lindberg, Martin Matalon, Francisco Coll i Luca Francesconi.

Actualment Pablo Rus té com a objectiu revitalitzar les experiències de concert mitjançant una programació musical eclèctica de diverses èpoques i estètiques.

Ensemble intercontemporain

8

DIJOUS, 28 D'ABRIL DE 2016 – 20.30 h

Palau 100 Constel·lació

Petit Palau

Sophie Cherrier, Emmanuelle Ophèle, flautes
Didier Pateau, oboè
Jérôme Comte, clarinet
Paul Riveaux, fagot
Jean-Christophe Vervoitte, corn anglès
Clément Saunier, trompeta
Jérôme Naulais, trombó
Gilles Durot, Victor Hanna, percussions
Frédérique Cambreling, arpa
Dimitri Vassilakis, piano
Hae-Sun Kang, Diégo Tosi, violins
Odile Auboin, viola
Pierre Strauch, violoncel
Nicolas Crosse, contrabaix

Pablo Rus Broseta, director

Abona't al Palau de la Música Catalana 2016 — 2017

Fes Palau, fes-te'l teu!

Renovació d'abonaments a partir del 6 d'abril
Nous abonaments a partir del 27 d'abril
Compra d'entrades i abonaments a mida
a partir del 31 de maig

Taquilles del Palau de la Música - 902 442 882
abonaments@palaumusica.cat
taquilles@palaumusica.cat
www.palaumusica.cat/programacio16-17

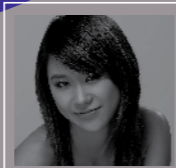
PALAU
DE LA
MÚSICA
ORFEÓ
CATALÀ

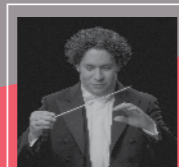
Mahler
Simfonia
"Resurrecció"
O. Juvenil Teresa
Carreño

Monteverdi
Il ritorno d'Ulisse
in patria
Sir John Eliot
Gardiner

**Yuja
Wang**

Beethoven
Integral de les
simfonies
Gustavo Dudamel

Bernstein
Chichester psalms
Carpenter, Orfeó
Català i Cor de
Cambra del Palau

Schubert
Winterreise
Mark Padmore

PALAU
DE LA
MÚSICA
ORFEÓ
CATALÀ

Palau de la Música Catalana
C/ Palau de la Música, 4-6
08003 Barcelona
Tel. 93 295 72 00

Troba'ns a:
www.palaumusica.cat

Amb la col·laboració de:

ASSOCIACIÓ
ORFEÓ
CATALÀ

Ajuntament
de Barcelona
Institut de Cultura

Generalitat de Catalunya
Departament de Cultura

GOBIERNO
DE ESPAÑA
MINISTERIO
DE EDUCACIÓN, CULTURA
Y DEPORTE

inaem
INSTITUTO NACIONAL DE ARTES ESCENICAS

Programa

I

Hèctor Parra (1976)

Sirtt die Sekunde. Simfonia de cambra núm. 3, per a ensemble

15'

Pierre Boulez (1925-2016)

Dérive I per a sis instruments

6'

Yan Maresz (1966)

Éclipse per a clarinet i catorze instruments

11'

(Jérôme Comte, clarinet)

II

Jonathan Harvey (1939-2012)

Death of Light / Light of Death per a conjunt de cambra

22'

(Didier Pateau, oboè; Frédérique Cambreling, arpa;
Diégo Tosi, violí; Odile Auboin, viola; Pierre Strauch, violoncel)

Hèctor Parra

Moins qu'un souffle, à peine un mouvement de l'air per a flauta i ensemble

20'

(Sophie Cherrier, flauta)

El festival MIXTUR col·labora en la difusió d'aquest concert.

Comentari

Quan Pierre Boulez (1925-2016) compon *Dérive I* (1984), el director de l'IRCAM, aquell sumptuós i costós Institut per a la Recerca Musical Electroacústica que el govern francès, sota la presidència de Georges Pompidou, havia inaugurat el 1977 amb el propòsit de fer retornar a París el més insigne, descarat i intel·lectual dels seus compositors vius, l'autor de *Le marteau sans maître* ja feia temps que vivia, si no d'esquena, sí almenys indiferent al mestissatge de corrents estètics que havien envaït l'IRCAM i aristocràticament distant de la democratització creativa que l'ús creixent de l'ordinador personal havia infligit a aquella institució elitista que Boulez encara dirigia. Al *maître* se li estava sostraint el martell-ceptre del poder que de manera tan despietada havia estat brandant contra tota mena de "filisteus" resistents a abraçar la fe intransigent de l'*avant-garde*. És veritat que el temps, i sobretot l'experiència del compositor com a prestigiós director d'orquestra versat en les grans obres del repertori occidental, havien anat suavitzant el rigorisme dels seus plantejaments crítics inicials, però irònicament el cert és que en el marc del postmodernisme dels anys vuitanta del segle xx –gens aliè, per cert, a l'abaratiment econòmic dels programaris dels nous sistemes informàtics que començaven a utilitzar els alumnes de composició a l'IRCAM–, el gest autoritari, implacable de Boulez era ara més aviat vist pels joves creadors com a gesticulació repatània d'un representant –el representant per antonomàsia– d'una *arrière-garde* feliçment superada.

Dérive I respon, doncs, al punt d'una darrera inflexió en la trajectòria artística de Pierre Boulez quan la reverència envers el mite tecnològic simbolitzat per l'IRCAM i l'aventura de la música computeritzada semblava haver fet fallida en un compositor que, d'altra banda, mai no havia posat en dubte la primacia de l'originalitat de l'artista per sobre de qualsevol mena d'instrumentari que la ciència pogués posar a les seves mans; potser per això el pensament del músic es fa aquí més lliure, obert i imprevisible, sembla surar més "a la deriva" –en consonància amb el títol de l'obra–, gràcies a la flexibilitat d'un petit contingent de sis instruments acústics sense cap additament electrònic. La peça es troba articulada en dues parts gairebé de la mateixa durada: una primera, de pulsació regular, caracteritzada per la contraposició de traçats melòdics ràpids solistes que es retallen fugaçment sobre un fons de ressonància estàtica persistent en els instruments acompanyants, i una segona –de textura polifònica més complexa– que introdueix el piano cada cop més protagonista en la imposició d'una subdivisió rítmica asimètrica reblerta de misteri i d'incertesa.

Si el recentment desaparegut Pierre Boulez ha encarnat fins al final de la seva vida l'actitud circumspecta i elegantment distant del compositor constructor d'un món sonor clos en si mateix, plegat sobre la seva pròpia dinàmica estructuradora, i que havia de ser aclamat amb entusiasme per pensadors francesos coetanis seus, com Michel Foucault o Gilles Deleuze, crítics tots ells amb la tradició de l'humanisme cultural, el compositor britànic Jonathan Harvey (1939-2012), contràriament, s'integra de ple en la *mainstream* d'aquella tradició, revestida a més, en el cas d'aquest músic, d'un espiritualisme ben oposat al laïcisme dels francesos. Més proper en aquest sentit a Olivier Messiaen, però sense la càrrega del dogmatisme teològic de qui fou el mestre de Boulez i pioner de l'avantguardisme musical de la segona postguerra mundial, la música de Harvey troba en la inspiració religiosa aconfessional, així com en el pastoralisme idíl·lic i l'amor al passat de la música anglesa –tan característics de molts compositors britànics–, estímuls prou potents per aconseguir formes d'expressió alliberades de qualsevol racionalisme teòric i que, quan s'escau, com en el cas de *Death of Light/ Light of Death* adquireixen una gran maleabilitat per adaptar-se a les imatges visuals que tenen per objectiu de comentar.

L'obra de Harvey que escoltarem, composta per a un reduït grup de cambra: oboè, violí, viola, violoncel i arpa, està inspirada en el famós *Retaule d'Issenheim*, el políptic conservat a la capella museu d'Unterlinden a la ciutat de Colmar que va pintar a començament del segle XVI Matthias Grünewald, i que constitueix pel seu dramatismes intens una de les joies de la pintura renaixentista alemanya. Concretament, el compositor se centra en l'escena de la *Crucifixió de Crist*, quan Jesús, ja mort a la creu, és plorat per les quatre figures que juntament amb el personatge central seran descrites en cadascuna de les cinc seccions de què consta la peça.

En la primera part, "Jesús crucificat", els sons feridors dels instruments que s'esmoreeixen tot seguit de ser atacats constitueixen com punts discontinus de laceració inferits cruelment en la carn encara palpitant del Crist torturat pels seus botxins. El gest melòdic fet de llambregades nervioses i apassionades –i on el corn anglès ha substituït momentàniament l'oboè– s'enceta en la textura més espessa de la segona part, dedicada a plasmar el sentiment amorós de "Maria Magdalena" agenollada en primer pla davant la creu, mentre que al dolor defallent de "Maria, mare de Jesús" (tercera secció) li correspon l'estatisme d'una breu melodia en l'oboè de notes llargues que es repetirà dues vegades. El moment d'acció que hem vist en la música de Maria Magdalena es tornarà a imposar en la descripció de la figura de l'"Apòstol Joan" (quarta secció) sostenint als seus braços la Verge Maria: el llenguatge culte, reflexiu, albirador de l'esperança nou testamentària de l'Evangelista, Harvey el sabrà traduir en la polifonia complexa activada simultàniament en les cinc veus del grup instrumental, la qual enllaça sense solució de continuïtat amb la darrera de les seccions de l'obra, dedicada a "Joan Baptista", el profeta que de manera anacrònica –ja que havia estat decapitat molt abans que Jesús morís– Grünewald va introduir en el seu retaule i que Harvey magistralment fa aparèixer emergint des de la negra nit del fons del quadre, amb el caminar d'una pulsació ferma, invencible, que afirmant-se en el ritme homofònic de totes les veus sustentades per la percussió del tam-tam du amb ella el triomf de la Llum sobre la Mort definitivament anorreada.

Haver passat tots ells per l'IRCAM és l'únic lligam que tenen en comú els dos compositors esmentats amb els altres dos creadors les obres dels quals completen la programació del concert d'avui: el monegasc Yan Merezs i el català Hèctor Parra, dos compositors en plena maduresa en aquests moments i per a qui la producció musical, a causa d'un simple fet generacional, és concebuda des de perspectives variades, curulles d'instàncies diverses i completament desvinculades de cap militància avantguardista. En *Éclipse* (1999) de Merezs trobem sobretot la voluntat de comunicació amb l'oient obtinguda per la calidesa sensitiva de les sonoritats i pel domini de la pulsació –dada immediata de la consciència musical– que en aquesta obra es converteix en eix central que proporciona coherència formal i semàntica a la totalitat del discurs. L'element dinàmic de l'estructura el basteix el protagonisme del clarinet que desplaçant-se a través de blocs de sonoritats compactes els proporciona l'impuls suficient perquè es belluguin delicadament de manera semblant a com ho fa l'aire impel·lint els objectes suspesos en els mòbils de l'escultor Alexander Calder. És el joc del clarinet qui es mostra, es dilata, s'encongeix i s'amaga en eclipsis transparents rere aquells blocs que en la seva confortabilitat adquireixen la qualitat de "compartiments record isolats" (per exemple, el de l'afició al jazz) del passat de l'artista.

Potser la superació postmoderna dels postulats avantguardistes en la generació actual de compositors rau en la seva acceptació, com a punt de partida, de la impostura formal o, com a mínim, la seva actitud escèptica en relació amb l'encarcarada autonomia arquitectònica de l'obra musical predicada ja fa més de setanta anys pels gurus de la filosofia de la música. I Hèctor Parra és un exemple paradigmàtic d'aquest posicionament obert i propici a acceptar influències culturals heterònomes ja no només com a motiu inspirador de les seves obres, sinó encabint-les en el seu mateix teixit en qualitat de nucli configurador. Així, si l'astrofísica relativista i la microfísica quàntica busquen abraçar-se en l'esperança d'una teoria de camp unificat en *Sirrt die Sekunde* (2008) a través d'un teixit de fibres polifòniques contínues d'essència tímbrica que en desplegar-se generen el mateix marc espai-temporal de la seva percepció, la influència literària és, en canvi, explícitament manifesta en el monòleg dramàtic *Moins qu'un souffle, à peine un mouvement de l'air* (2012), en què el compositor català readapta procediments compositius característicament barrocs: virtuosisme instrumental i textura de melodia acompanyada (flauta solista sobre el fons d'un mosaic detallista d'instruments de percussió) per narrar el somni de Khady –la jove protagonista senegalesa en la novel·la *Trois femmes puissantes* de Marie NDiaye–, d'escalar la reixa de la vergonya que prohibeix als immigrants perseguits per la misèria i l'opressió –doblement feixugues en el cas de les dones– de poder entrar a Europa.

Cèsar Calmell

Biografies

Ensemble intercontemporain

Creat per Pierre Boulez el 1976, amb el suport de Michel Guy –aleshores secretari d'Estat de Cultura– i amb la col·laboració de Nicholas Snowman, l'Ensemble intercontemporain reuneix 31 solistes que comparteixen una mateixa passió per la música dels segles xx i xxi.

Constituït en grup permanent, participen en els treballs de difusió, transmissió i creació establerts en els estatuts del grup.

Sota la direcció musical de Matthias Pintscher, col·labora amb els compositors en l'exploració de noves tècniques instrumentals i en projectes que conjuguen música, dansa, teatre, cinema, vídeo i arts plàstiques. L'Ensemble encarrega i interpreta cada any noves obres que enriqueixen el seu repertori i s'afegeixen al corpus d'obres mestres del segle xx.

Els espectacles musicals per a un públic jove, les activitats de formació de joves instrumentistes, directors d'orquestra i compositors, juntament amb nombroses accions de sensibilització del públic, es tradueixen en un compromís profund i reconegut internacionalment al servei de la transmissió i de l'educació musicals.

Amb seu a la Philharmonie de París, actua i enregistra a França i a l'estranger, on és hoste habitual dels festivals internacionals més importants.

Finançat pel Ministeri de Cultura i Comunicació, l'Ensemble intercontemporain rep també el suport de l'Ajuntament de París.

